

บทอ่าน

การสู่ขวัญข้าว

การสู่ขวัญข้าว เป็นประเพณีที่ชาวนาจัดขึ้นเพื่อบูชาพระแม่โพสพ (ข้าว) ซึ่งถือว่ามิพระคุณต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งปวง

การสู่ขวัญข้าว เป็นการรับขวัญข้าว เชื่อว่า “ขวัญ” เป็นสิ่งดี มีสิริ อยู่ประจำกับตัวเป็นสิริมงคล ให้สุขกายสบายใจ หากตกใจ ขวัญก็จะออกจากร่างไปทำให้เสียขวัญ จะเกิดเป็นผลร้ายต่าง ๆ ตามมา

เมื่อข้าวออกรวง และชาวนาจะเก็บเกี่ยว เพื่อไม่ให้ข้าวตกใจ ที่รวงข้าวจะต้องถูกเก็บเกี่ยวก็จะมี การสู่ขวัญข้าว ด้วยถ้อยคำอันเชิญ ที่อ่อนหวาน

ขวัญเอยขวัญข้าว	สาวเจ้าจงมา
ไปด้วยกับข้า	เถิดหนาแม่เอย
ขอรวงเรียงรอง	เหลืองทองน่าเชย
อย่าตกใจเลย	ขวัญเอยขวัญมา

เมื่อชาวนาเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว นำมาสู่ลานข้าวเพื่อจะนวด ให้เมล็ดข้าวหลุดจากรวงข้าว การกระทำนี้เป็นการกระทำที่กระทบกับ แม่โพสพและแม่พระธรณี(พื้นดินที่เป็นลานข้าว) ดังนั้นก่อนจะนวดข้าว จึงทำพิธีย้ายพระแม่ธรณีออกจากลานเสียก่อน และบอกกล่าวพระแม่ โพสพ โดยนำเครื่องบูชาที่เตรียมไว้มาพร้อมกับคำอธิษฐาน

ข้าแต่พระแม่ธรณี	จงปรานีฟังคำข้า
โปรดย้ายเคลื่อนกายา	อย่าให้ข้าได้ล่วงเกิน
กราบพระแม่โพสพ	ลูกเคารพใช้ห่างเหิน
อภัยเถิดแม่จำเริญ	จะนวดข้าวเหยียบบ่่าลง

โครงการสื่อบัณฑิต ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี